

[Morten Lange.]

Jeg vil give den højtærede minister med i lommen til given lejlighed: nå ja, men så kan vi jo da til gengæld snakke om det. Det er i virkeligheden i dette land løsningen på en forfærdelig masse problemer. Det er en løsning, som svarer til, hvad folk her i landet forventer af de højtærede ministre og deres embedsmænd. Det er sjældent, at der er en så alvorlig kløft mellem organisationerne, at det ikke kan være gavnligt, hvis der findes en minister eller en kontorchef, som har det fornuftige synspunkt, at er der ikke forhandlingsret, kan man i hvert fald snakke om det. Men det er fuldstændig rigtigt, hele problemet er lagt op til en større og meget mere aktuel debat, bare ingenlunde sådan som forespørgerne har stillet det op, og derfor er jeg ikke begyndt fra den ende.

Der er meget mere alvorlige spørgsmål end bare det, om man kan tillade, at en enkelt gren af et fagforbund får selvstændig status. Det virkelige spørgsmål er spørgsmålet om indførelse af et industrielt demokrati, et demokrati i ansættelsesformen også under staten, et spørgsmål, som man i virkeligheden har tænkt forbandet lidt over i det hele taget. Det er et vitalt problem i fagbevægelsen i dag, og hvorfor man ikke i langt højere grad inden for de områder, staten har oversigt over, er begyndt for alvor at tage disse problemer op, kan man nok undre sig over, for det er nok et af de steder, hvor det er mest nærliggende.

Nu skal jeg ikke følge de ærede medlemmers tradition og give mig til at ride min egen kæphest, hvad jeg synes egentlig kunne være hyggeligt at snakke om resten af dagen. Jeg skal dog ikke lægge skjul på, at når der kommer problemer som dem, der har fået forespørgerne til at stille deres forespørgsel, skyldes det formodentlig, at statsansættelsesformen aldrig nogensinde er blevet fulgt op med et virkeligt forsøg på at give en medindflydelse, en demokratisk status til de ansatte i de forskellige dele af statens virksomhed, som svarer til, hvad et moderne industrielt demokrati kræver. Når man ikke gør det, får man problemer fra tid til anden, som f. eks. det nævnte, og så længe man ikke har fundet en rimelig løsning på det,

vil jeg håbe, at man kan komme uden om det, om ikke på anden måde, så ved at snakke om det.

Grøndahl: Den direkte baggrund for denne forespørgsel — bortset fra tidligere episoder — opstod efter min mening ved anden behandling af lovforslaget om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring den 23. maj 1962, da såvel det ærede medlem hr. Ninn-Hansen som jeg gik stærkt imod, at statslige institutioner kunne tvinge de ansatte til at være medlem af en bestemt fagforening eller en bestemt arbejdsløshedskasse. Af et bilag til betænkningen fremgik det, at af de adspurgte 37 grupper, der er omfattet af statens overenskomster, er der 8, der i realiteten har bundet sig til kun at ansætte medlemmer af en bestemt fagforening, og af de 37 er der 17, der stiller krav om medlemskab af en bestemt arbejdsløshedskasse.

Jeg udtalte om dette bl. a. følgende — Folketingstidende 1961-62 sp. 4977 —:

„Finder den højtærede minister, at en sådan favorisering og dermed udelukkelse af alle andre vedrørende statsinstitutioners overenskomster er forenelig med ånden i et demokratisk samfund? Der forsesømmes jo sjældent nogen lejlighed herhjemme til ikke temmelig højtlydt at rose os af, at vi er et sådant samfund; ministerens eget parti har jo oven i købet det demokratiske som partiskilt.“

Det er vort standpunkt, at al forskelsbehandling skal søges undgået, og at ingen må tvinges til at være medlem af en bestemt fagforeningsgruppe eller en bestemt arbejdsløshedskasse.

Ved tredje behandling af samme lovforslag kom nu afdøde finansminister Hans R. Knudsen ind på samme spørgsmål, og foruden at omtale Esbjergdommen fra 1932 og Århussagen fra 1958 udtalte ministeren, at eksklusivbestemmelser om medlemskab af en fagforening muligvis ikke ville være lovligt på et hvilket som helst område, men at det ikke er rigtigt, når man generelt vil frakende sådanne bestemmelser gyldighed, og at de bestemmelser, der foreligger, i praksis efter hans mening ikke kunne angribes. Med hensyn til eksklusivbestemmelserne vedrørende krav om medlemskab af en arbejdsløshedskasse udtalte ministeren, at den be-